

НАЗАД, У СССР!

Ад савецкіх цацак дзяцей не адарваць! У гэтым пераканаліся арганізатары выстаўкі «Добры дзень, цацка: прывітанне з СССР», якая з поспехам праходзіць у музеі СШ №1 імя Янкі Купалы.

Гэта чацвёртая тэматычная навагодняя выстаўка, расказвае дырэктар школьнага музея Вольга Смалонская. У мінулыя гады ўсёй школай стваралі калекцыі календароў, шкатулак, матрошак. І вось узнікла новая ідэя – наладзіць экспазіцыю савецкіх цацак, што захаваліся ў сем'ях настаўнікаў і вучняў. Адгукнуліся ўсе – ад першакласнікаў да выпускнікоў. З'ездзілі да бабуль, зрабілі рэвізію старых сервантаў ды гарышчаў. У выніку сабралі 170 экспанатаў самых розных цацак – ад маленькіх пупсаў і бразготак да вялікіх мядзведзяў, набітых апілкамі, і мары хлопчыкаў савецкай эпохі пластмасавыя «БелАЗа» з адкідным кузавам. Самым папулярным персанажам выстаўкі стаў карлсан. Іх сабралася ажно сем, прычым выраз твару ў кожнага розны,

Любімая маміна лялька, дзядулеў настольны футбол

Крысціна Пачкоўская адчула сябе сапраўднай швачкай.

ных у 1970-1980-я гады садзілі на капот машыны, у якой маладыя ехалі ў ЗАГС на рэгістрацыю шлюбу.

— А маё пакаленне было ў захапленні ад Барбі, — услед за калегамі вяртаецца ў дзяцінства дырэктар музея Вольга Смалонская і дэманструе адну з самых першых лялек, якія з'явіліся ў па-

часах нямала – 7 рублёў 50 капеек, выраблены былі ў Оршы, на кожнай – знак якасці СССР, што для савецкіх цацак было нормай. Яны вырабляліся толькі з экалагічных матэрыялаў, адпавядалі самым строгім патрабаванням якасці, былі бяспечнымі і трывалымі. Не тое што сённяшнія кітайскія, якія могуць зламацца ў першыя пяць хвілін пасля пакупкі...

Хлопчыкаў, якія прыходзяць на выстаўку, не адарваць ад настольнага футбола. Гульня захавалася выдатна, на адваротным баку пазначана цана – 5 рублёў 10 капеек.

— Яе захаваў мой свёкар Віктар Мікалаевіч. Купляў яе сваім дзецям, якім цяпер пад сорок гадоў. А калі дае пагуляць унукам, глядзіць, каб карысталіся акуратна, не зламалі, — расказвае педагог-псіхолаг Вольга Малафей.

Упрыгожыў выстаўку і завадны рэбат з калекцыі Віктара Мікалаевіча, а таксама клавесін

вытворчасці ГДР і цымбалы, пад струны якіх падкладзена кардонка з нотамі «Песні пра Ільіча». Дакранаешся да іх — і атрымліваеш музычнае прывітанне з СССР.

У дні зімовых канікулаў выстаўку наведалі вучні розных школ горада. Дырэктар музея расказвала ім пра самыя цікавыя экспанаты, дазваляла дакрануцца да іх адным пальчыкам, ды дзеці пра гэта папярэджанне, як правіла, забываліся: цацкі і гульні ажывалі ў іх руках і служылі па сваім прамым прызначэнні. Ваўчок круціўся, ванькі-ўстанькі звінелі, цымбалы і клавесін спявалі, футбалісты забівалі ў вароты гол... Вольга Аляксандраўна звяртала ўвагу юных наведвальнікаў на тое, якія мілья, усмешлівыя тварыкі ў лялек, казначыных персанажаў. Агульнае ўражанне падмацоўвала мультфільмам пра Віні-Пуха, які, як аказалася, глядзелі не ўсе дзеці. А яшчэ хлопчыкі і дзяўчынкі маглі сфатаграфаванца ў вобразе пятачка – сімвала года: школьны псіхолаг стварыла для гэтага фотазону.

— Некаторыя экспанаты ў наш музей так і не трапілі. А ведаеце, чаму? Настаўнікі, бацькі вучняў адшукалі старыя цацкі. адмылі іх. прывялі ў

Барысу Куштуеву і Мікіту Філончыку спадабаліся плюшавыя мішкі.

чатку 1990-х. — Сапраўдным шчасцем было, калі ў даўганогіх прыгажуньгнуліся рукі і ногі, было некалькі камплектаў адзення.

А ў савецкія часы адзенне для лялек не прадавалася асобна, дзяўчынкі шылі яго самі ці прасілі змайстраваць мам, бабуль. У многіх былі дзіцячыя швейныя машыны, дзве з якіх прадстаўлены на выстаўцы. Каштавалі яны па тых

«Як завуць цябе, лялька?» — пытаецца Ліза Вяршыцкая.

парадак. І яны так спадабаліся іх дзецям і ўнукам, што тыя не захацелі з імі расставіцца, — з усмешкай расказвае Вольга Смалонская. — Пераканаана, што пасля выстаўкі ніводнай цацкі не застанеца. Гаспадары паглядзелі на іх зусім іншымі вачыма — як на цікавыя музейныя экспанаты. І зразумелі, што праз столькі гадоў яны сталі сапраўднай сямейнай рэліквіяй...

**Анжаліка КРУПНЯНЬКОВА.
Фота: Аляксей ПЛАТКО.**

адзін і ўвогуле падобны на Юрыя Куклачова. Шмат прынеслі і гумовых гномікаў, ванькаў-устанькаў, лялек, пісталетаў, іншай пластмасавай зброі, якой у 1970-1980-я гулялі «ў вайнушку» хлопчыкі.

Дзяўчынак найперш цікавяць лялькі. Хаця некаторыя з іх і не першай свежасці, але вочы ў іх заплюшчваюцца, валасы можна расчэсваць, сукенкі пераапаранаць.

З кожнай звязаны настальгічныя ўспаміны, светлы сум па дзяцінстве, якое, на жаль, не вернеш.

— Гэту ляльку мне ў сем гадоў падарыў тата, прывёз яе з Мінска. Я называла яе Кацяй і вельмі любіла. А з гэтым гумовым мішкам гуляў мой сын Уладзіслаў, калі быў маленькім. Цяпер яму 23 гады, — расказвае настаўніца пачатковых класаў Таццяна Пекарэвіч.

Ляльку-негрыцянку, экзатычную ў савецкія часы, прынесла на выстаўку намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце Мая Февралёва. Наталля Вяршыцкая, намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце, з дзяцінства захавала любімую вялікую ляльку ва ўбранні нявесты. Падоб-

Хлопчыкаў не адарваць ад настольнага футбола.